

Skriti nacistični arhivi zdaj na spletu

Arhiv članov NSDAP Ameriški nacionalni arhiv je na spletu objavil dokumente o članstvu v Hitlerjevi stranki

Ameriški nacionalni arhiv je te dni na svoji spletni strani objavil na milijone digitaliziranih dokumentov, vključno s fotografijami, o članih nacistične NSDAP. Nemci lahko tako neovirano dostopajo do članskih izkaznic in drugih podatkov o več kot osmih milijonih ljudeh, ki so bili včlanjeni v Hitlerjevo stranko. V njihovi domovini so ti arhivi še vedno pretežno nedostopni zaradi varovanja osebnih podatkov in bodo javnosti v celoti dosegljivi šele deset let po smrti osebe, ki je v njih evidentirana.

- ZDA objavile na milijone dokumentov o članih nacistične NSDAP.
- V arhivu je zajetih okoli 80 odstotkov članov, preostali dokumenti so bili uničeni.
- V Nemčiji zaradi varovanja osebnih podatkov arhiv ni dostopen javnosti.

BARBARA ZIMIC

Po arhivu je najlažje brskati tako, da v iskalnik vnesete ime in priimek. Našli boste tudi dokumente in slike najbolj znanih nacistov. Sicer pa je brskanje precej zamudno in zapleteno, saj je pod vsakim vnosom veliko digitaliziranih dokumentov, tudi več tisoč, nekateri so tudi precej slabo berljivi. Vendarle gre za dokumente, stare več kot 80 let.

Zasluge, da arhiv sploh obstaja, ima vodja tovarne papirja v bližini Münchna Hans Huber. Če namreč proti koncu vojne leta 1945 ne bi zavrnil navodil nacistov, naj dokumente uniči, danes teh zgodovinsko pomembnih dokumentov ne bi imeli. Skril jih je pod kupe starega papirja in jih tako rešil pred gotovim uničenjem.

Skupaj je tako v tovarni papirja ostalo spravljeno okoli 65 ton dokumentov, s katerimi se več mesecev po vojni ni nihče ukvarjal. A jeseni istega leta so ameriške okupacijske sile vendarle dognale, kako pomembni so, in so jih shranile v novoustanovljenem centru v Berlinu, ki jih hrani še danes.

Denacifikacija zastala

Te dokumente so zavezniški uporabili tudi pri procesu denacifikacije Nemčije. Zgodovinarji sicer opozarjajo, da samo članstvo v nacistični NSDAP še ni pomenilo, da je član zagovarjal ali tudi sam storil

grozodejstva. Tako kot tudi podatek, da posameznika ni med člani, še ne pomeni, da ni podpiral nacističnega režima ali celo sam sodeloval pri njegovih grozodejstvih.

V prvih letih po vojni se je v Nemčiji znotraj družin in tudi družbe le malo razpravljalo in predelovalo nacistična grozodejstva, kar v knjigi *Posledice: Življenje v senci tretjega rajha* izjemno dobro opisuje Harald Jähner. Nemčija je bila porušena, preživeli so se mehansko lotili prenove. Da, stekli so nürnberški procesi, kjer so obsodili najvidnejše zločince, medtem ko je denacifikacija kmalu zastala. Tudi zato, ker ob popolni odstranitvi članov in podpornikov nacistične NSDAP zavezniški ne bi mogli sestaviti birokratskega aparata nove države.

Po podatkih nemških zgodovinarjev je bila v nacistično stranko Adolfa Hitlerja včlanjena približno petina vseh nemških državljanov oziroma okoli 8,5 milijona ljudi. Arhiv članskih kartic ni popoln, saj del arhiva manjka. Raziskovalci ugotavljajo, da je v njem zgolj okoli 80 odstotkov članskih izkaznic. Podatki so sicer na voljo za obdobje 1929–1943, v centralnem registru pa je mogoče najti tudi zapiske, ki se nanašajo na Adolfa Hitlerja, Heinricha Himmlerja in Rudolfa Hessa. Manjkajo pa o tistih, ki so jim sodili na nürnberških procesih ali ki so tudi sicer bili v vrhu nacističnega režima.

Ameriški nacionalni arhiv je na spletu objavil milijone digitaliziranih dokumentov o članih stranke Adolfa Hitlerja. Dostopen je na povezavi <https://catalog.archives.gov/id/12044361>. FOTO WIKIPEDIJA

V Nemčiji so ti arhivi še vedno pretežno nedostopni zaradi varovanja osebnih podatkov in bodo javnosti v celoti dosegljivi šele deset let po smrti osebe, ki je v njih evidentirana. FOTO HANNIBAL HANSCHKE/REUTERS